

Ignasi Farreres, Conseller de Treball de la Generalitat de Catalunya

“La nostra professionalitat és deficiente”

La competitivitat, amb pacte o sense, no té a veure únicament amb l'aspecte salarial sinó també amb la millora de les infraestructures, la disminució del dèficit exterior o una formació millor, aspecte, aquest, sobre el qual el departament de Treball aviat rebrà competències.

“Les empreses que tenen una política de personal més participativa tenen també més beneficis”.

JORDI MORERA

El President Pujol ha anunciat que a la fi del mes convocarà els diversos agents socials per parlar del pacte de competitivitat a Catalunya. ¿Quins són els punts bàsics que la Conselleria creu que s'han d'assolir?

—El President ja l'ha obert, aquest procés. Ja ha fet dues reunions i el 24 en farà una altra amb els sindicats i amb els representats de les cooperatives, de les Societats Anònimes Laborals i de les Mútues de Previsió Social.

No plantegem cap pacte de competitivitat sinó un espai de reflexió sobre què s'ha de fer per augmentar la competitivitat, ja que és un concepte que afecta tota l'activitat econòmica, no solament la política de rendes sinó les infraestructures, els dèficits pressupostaris i exteriors, més enllà de les relacions laborals. Aquí

no tenim facultats per a pactar salaris, per limitar beneficis o modificar la llei dels contractes.

—¿En què es basa la competitivitat a Catalunya?

—Aquí podem traslladar les opinions estatals i tractar-les a nivell català. Altres coses que es poden fer, perquè hi tenim un cert marge competencial, són sobre Salut Laboral, la problemàtica de certs sectors que tenen un pes molt específic sobre l'economia catalana, la formació professional i la preparació de la gent en general. I és que la nostra professionalitat és deficiente. La competitivitat no és tant un problema de pacte com de plans de responsabilitats davant el repte que se'ns presenta, en el sentit que, tant si es pacta com si no, el que és important és que cadascú estigui al seu lloc en el mo-

ment històric en què ens trobem, amb les responsabilitats que això comporta.

—En matèria laboral, ¿hi ha molta distància entre la política que se segueix aquí i la que es fa a Europa?

—En unes coses hi ha diferències molt importants —i aquest és un dels principals problemes que tenim, un dels principals punts de desavantatge comparatiu respecte als països que tiren més de la CE. Tots els pobles són fills de la seva història i nosaltres som fills d'una història de molts anys de franquisme, amb una política d'ordre social amb una certa contrapartida de rigidesa del mercat de treball, una economia dirigista, sense mercat lliure, fins que es va veure que això no funcionava. Però encara hi ha rigideses, com les ordenances laborals, que fa que estiguem en males condicions per com-

petir, com la rigidesa del mercat de treball en matèria d'acomiadaments. No hi ha un acomiadament flexible, i per compensar-ho el legislador espanyol aplica la llei del pèndol. Com que la flexibilitat de sortida és rígida, ha fet un *viva la virgen* a l'entrada, amb la famosa eventualitat dels contractes, amb totes les seves modalitats, que ha fet que pràcticament no es facin contractes indefinits. I no ha de ser ni tant ni tan poc.

—*Des de diverses instàncies s'ha advertit del perill que Catalunya es converteixi en un país de serveis, de mà d'obra barata i poc qualificada. ¿Quines mesures es prenen per contrarestar-ho?*

—Durant bastants anys ha vingut inversió estrangera perquè, fins a un cert punt, la mà d'obra d'aquí era més barata que no la d'Alemanya o França. Jo no crec que sigui bo que l'única diferència d'un país sigui el preu de la mà d'obra. Tampoc no seria bona una sobtada elevació dels ingressos dels nostres treballadors, perquè llavors no sols no vindria cap més inversió de fora sinó que moltes marxarien. Hem d'augmentar el valor afegit dels nostres productes, la qualitat, la moda, el disseny; augmentar les inversions, la formació de la nostra gent, les xarxes de comercialització; que les nostres empreses surtin fora, fer més economies d'escala. I és que cada vegada més, es considera que el treball és un element constitutiu de la qualitat del producte de les nostres empreses, i per això cada vegada més es parla d'inversió en capital humà, que reforça la idea que el treball és un factor a considerar com un capítol d'inversió molt important.

—*El problema de la mà d'obra barata i poc qualificada està també relacionat amb la immigració. El govern francès ha decidit tallar de colp. ¿Aquí es prendran mesures semblants?*

—Això depèn de l'estat i no pas de la Generalitat. Quant a la inspecció de treball, tenim competències en legislació laboral però els aspectes tècnics de seguretat social i d'immigració són competència de l'estat. El cas dels treballadors immigrants va més enllà del fet purament laboral. Amb tot, jo crec que el govern està concordant les polítiques dels diversos països de la CE: eliminació de fronteres pel que fa al trànsit de les persones, però alternada amb una impermeabilització davant els països extracomunitaris i posant un sedàs més fi. Donada la nostra situació geogràfica, podem tenir un paper executor d'aquesta política restrictiva

que ens ve de l'estat i de la CE. Però la lliure circulació s'ha d'entendre entre els ciutadans d'aquests països de la CE i, per tant, els immigrants que ja hi viuen també se'n beneficiaran. Per això cal resoldre el problema dels immigrants il·legals que ja hi ha, resoldre la legalitat de la realitat existent i fer foc nou.

—*La immigració està molt relacionada amb l'economia submergida i ara, quan aquests treballadors volen que els facin un certificat de treball, les empreses, com que no són legals, es troben que no els el poden estendre. ¿No hi ha voluntat política de solucionar aquest problema o és un peix que es mossega la cua?*

—Crec que hi ha la voluntat política de fer foc nou. El que passa és que es dona un fenomen de desconfiança típica. Els empresaris es troben en el dubte de pensar que, si hi ha cap mena d'amnistia quant a la situació dels immigrants que ja treballen aquí, després no els passin comptes. El que cal és ser molt clar i proposar al legislador que no hi hagi sancions per als empresaris. Però hi ha un altre inconvenient, i és que això esperona el defraudador, que pot pensar que pot anar defraudant perquè, a la llarga o la curta, vindrà una amnistia que farà foc nou. Per això els governs estan poc inclinats a perdonar les faltes que són mereixedores de sanció perquè eduquen a fer el frau en el futur.

—*Les empreses, d'aquí a vint anys es trobaran que la majoria dels seus treballadors s'han jubilat o estan a punt de fer-ho, i faltirà mà d'obra. S'apunta que una de les solucions pot ser la mà d'obra provinent de l'anomenat Tercer Món. ¿Com es conjuga això, amb les traves a la immigració?*

—És cert que la població cada dia envella més i que les taxes de natalitat són decreixents als països desenvolupats. No sé fins a quin punt és cert, però, que falti mà d'obra i que aquesta vingui del Tercer Món. Cada vegada més, en el procés de modernització, les noves tecnologies són substitutòries de mà d'obra, sobretot en les feines rutinàries, i cada vegada cal més treball intel·ligent. Per tant, no és clar que falti mà d'obra. Ara, com que les nostres taxes de natalitat són petites, és possible que n'arribi a faltar. Per tant, la pressió del Tercer Món, amb taxes demogràfiques elevades, pot ser constant. Però jo crec que, a curt termini, l'estratègia dels mercats dels països europeus serà més d'obrir-se als aturats dels països de l'Est, amb els quals hi ha

menys diferències culturals i més possibilitats d'integració.

—*¿La lliure circulació dels treballadors en l'àmbit comunitari beneficiarà o perjudicarà les empreses i els treballadors d'aquí?*

—Diuen els experts que no hi haurà grans moviments migratoris, perquè Europa no té grans desequilibris. Potser, més aviat passarà que vinguin tècnics cap aquí a competir amb els nostres, perquè aquí tenim molts universitaris, però pocs comandaments intermedis i tècnics. Això pot ser beneficiós per a facilitar el nostre desenvolupament, però alguns professionals o col·lectius d'aquí en poden sortir perjudicats.

—*El seu Departament fa gestions perquè l'estat traspassi les competències de formació professional. ¿Quan seran aquests traspasos i, una vegada aconseguits, quina orientació tindran?*

—En aquests moments estem negociant intensament sobre els traspasos. Ens reunim continuadament i sembla que es realitzaran. El que passa és que mentre no ho vegi escrit en el BOE no m'ho creuré... i és que des que sóc conseller estic batallant per aquest tema. El compromís va ser que abans d'acabar aquest mes de juliol la proposta de traspàs pogués ser sancionada per la Comissió Mixta de Traspasos. Per tant, d'aquí a quinze dies ho sabré.

Una vegada que estiguen els traspasos fets, no modificarem substancialment el programa, sinó que continuarem fent el que fem fins ara però amb més recursos. Hi ha dos nivells d'actuació: la lluita contra l'atur; però —cada vegada més, a mesura que anem reduint l'atur— també adquireix més importància la necessitat del reciclatge, la formació contínua, la inversió en capital humà. Les nostres empreses necessiten actualitzar-se. El repte que tenim no és de competir en mà d'obra amb el Tercer Món, sinó de preparar cada vegada més la nostra gent. Fóra bo que ens n'anéssim conscienciant tots plegats, d'això.

—*Una altra de les competències que demanava la Generalitat és la gestió de l'INEM. Ara la CEOE demana la privatització d'aquest institut. ¿Què és més positiu per al seu departament, el traspàs o la privatització?*

—No s'ha de plantejar com si fossin temes alternatius. Nosaltres preconitzem la regionalització del treball de l'INEM. L'INEM, com a organisme centralitzat, és anacrònic. Per una banda s'ha de traspasar a les Comunitats Autònomes, per-

què cal acostar-lo al ciutadà. Hem de ser intel·ligents per a aprofitar les sinèrgies de la iniciativa privada, perquè ara ens movem en un món de ficció. L'altre dia sortien unes estadístiques que deien que tan sols un de cada deu contractes de treball que es fan a Catalunya vénen de l'INEM. Els altres nou són a través de bosses de treball privades, de col·legis professionals, de les empreses mateixes... L'estat ha de continuar vetllant pel mercat de treball, com evoluciona, quines són les necessitats.

—*¿Hi ha altres competències en aquests moments que reclami la Generalitat en matèria de treball?*

—La inspecció de treball, la gestió de la Seguretat Social i acabar de rematar alguns aspectes quant a Seguretat i Higiene.

—*Els alts índexs d'accidents en sectors com el de la construcció o la indústria són preocupants. I vostè ha demanat que s'elaborés una Llei de Salut Laboral. ¿Com hauria de tractar aquesta qüestió la nova llei?*

—Parlant de Catalunya, és cert que va augmentar el nombre total de sinistres durant els anys 1989 i 90, perquè van augmentat els sinistres lleus, però van disminuir els greus i els mortals. Però és que en aquest 1991, durant els quatre primers mesos, han disminuït tots, inclosos els lleus. A més, també es produeix un altre fenomen interessant: cada vegada hi ha menys accidents *in situ*, a l'obra, a l'empresa, i, en canvi, augmenten els que són deguts a causes orgàniques, naturals, i els que són causats pel trànsit, de viatjants, de repartidors. En la lluita contra la sinistralitat haurem de posar més atenció en la circulació.

—*La CE ha proposat que els treballadors participessin en els beneficis empresarials. ¿Seria aquesta una mesura per a millorar la productivitat?*

—Jo crec que sí. Anys enrere, en temps de molta polèmica de lluita de classes, les polítiques de participació dels treballadors es consideraven com una ingerència dels treballadors. Sortosament cada vegada som més pragmàtics. Jo em penso que és una mesura estimulante, un procés d'integració; fa que el treballador se'n senti més partícip, si li compensen els esforços. Cada vegada més es diu que les empreses que tenen una política de personal més participativa tenen també més beneficis, són més rendibles.

Sílvia Monfort